

УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЗАЛІЗНИЧНОГО
ТРАНСПОРТУ

ІСТОРІЯ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ

СИЛАБУС З ДИСЦИПЛІНИ
на I, II семестри 2020-2021 навчального року

Якщо вас цікавить як змінився залізничний транспорт за 200 років, вам потрібно саме це!

освітній рівень перший (бакалавр)

галузь знань:

05 Соціальні та поведінкові науки

07 Управління і адміністрування

27 Транспорт

28 Публічне управління та адміністрування

спеціальності:

051 Економіка підприємства

071 Облік і оподаткування

073 Менеджмент

075 Маркетинг

076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність

275 Транспортні технології (залізничний транспорт)

281 Публічне управління та адміністрування

освітні програми:

- Економіка підприємства
- Економічна безпека підприємства
- Облік, аудит та оподаткування комерційної діяльності
- Топ-менеджмент в обліку та адмініструванні
- Менеджмент організацій і адміністрування
- Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності
- Управління персоналом та економіка праці
- Маркетинг
- Комерційна діяльність та логістика
- Підприємництво, торгівля та біржова діяльність
- Підприємництво
- Публічне управління та адміністрування
- Організація перевезень та управління на транспорті (БП у комплексі «Технікум-університет»)
- Організація перевезень та управління на транспорті
- Організація міжнародних перевезень
- Митний контроль на транспорті (залізничний транспорт)
- Транспортний сервіс та логістика
- Організація правової та експедиторської діяльності

Час та аудиторія проведення занять: Згідно розкладу - <http://rasp.kart.edu.ua/>

1. Команда викладачів:

Лектор: **Кравченко Олена Валентинівна** (доктор історичних наук, доцент кафедри історії та мовознавства)

Контакти: +38 (057) 730-19-68, e-mail: kravchenko@kart.edu.ua

Години прийому та консультації: щочетверга з 14.00-15.00

Розміщення кафедри: місто Харків, майдан Фейербаха, 7, 3 корпус, 3 поверх, 323 ауд.

Веб сторінка курсу: <https://do.kart.edu.ua/course/view.php?id=3185>

Додаткові інформаційні матеріали: <http://metod.kart.edu.ua>

Від здобувачів очікується: базові знання історії та географії, а також обізнаність в питаннях економічного розвитку.

Курс *«Історії залізничного транспорту»* належить до дисциплін циклу гуманітарної підготовки. Вивчення дисципліни спрямовано на підготовку досвідченого фахівця залізничної галузі, який знається на історичних традиціях, розуміє особливості впливу певної історичної епохи на розвиток залізничного транспорту в світі та в Україні.

Чому ви маєте обрати цей курс?

Актуальність вивчення курсу обумовлена такими обставинами:

- знання історії галузі є важливим складником професіоналізму сучасного залізничника. Володіння історичною інформацією дозволяє

глибше зрозуміти світові тенденції розвитку залізничного транспорту, об'єктивно оцінити стан і проблеми цієї галузі в Україні, корені яких знаходяться у минулому, врахувати досвід вирішення аналогічних проблем, запобігти повторенню помилок;

- без вивчення історії залізничного транспорту майбутньому фахівцю-залізничнику неможливо сформувати у собі комплекс рис, характерних для професіонала високого рівня, викликати почуття галузевого патріотизму;

- компетентність у сфері історії галузі розширює й поглиблює технічний і гуманітарний кругозір випускника університету, сприяє формуванню його авторитету в колективі залізничного підприємства, створенню позитивного іміджу.

Об'єкт навчальної дисципліни – залізничний транспорт.

Предмет навчальної дисципліни – закономірності процесу становлення та історичний розвиток світового й вітчизняного залізничного транспорту.

Метою вивчення історії залізничної галузі як навчальної дисципліни є:

- систематизація та поглиблення знань про історію розвитку світового та вітчизняного залізничного транспорту;

- створення наукових уявлень про передумови його виникнення й основні етапи еволюції;

- розвиток вміння аналізувати, порівнювати процеси і події, характерні для залізниць різних країн, орієнтуватися в технічних та експлуатаційних особливостях залізничної техніки певних епох, визначати внесок видатних науковців, керівників і виробничників у розвиток залізничної галузі.

- розуміння особливостей розвитку залізниць України та напрямів їх модернізації у контексті світових тенденцій;

- долучення до патріотичних, трудових, науково-технічних традицій попередніх поколінь українських залізничників.

Міждисциплінарні зв'язки:

Історія залізничного транспорту є системною наукою, яка взаємопов'язана з багатьма технічними та гуманітарними науками. Вона спирається на знання й вміння студентів, отримані з історії України та української культури, економічної географії, правознавства.

Історія залізничного транспорту пов'язана з такими дисциплінами, що викладаються в УкрДУЗТ: «Загальний курс залізниць»,

«Економічна історія», «Економіка залізничного транспорту», «Безпека руху на залізничному транспорті».

Вивчення курсу історії залізничного транспорту спрямовано на підготовку досвідченого фахівця залізничної галузі, який знається на історичних традиціях, розуміє особливості впливу певної історичної епохи на розвиток залізничного транспорту у світі та в Україні.

Курс спрямований на розвиток наступних компетентностей студентів:

ЗК 1 - Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 2 - Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій.

ЗК 3 - Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 5 - Навики використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 7 - Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 13 - Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

Очікувані результати навчання:

РН 1 - Брати відповідальність на себе, проявляти громадянську свідомість, соціальну активність та участь у житті громадянського суспільства, аналітично мислити, критично розуміти світ.

РН 2 - Критично оцінювати наукові цінності і досягнення суспільства у розвитку транспортних технологій.

РН 3 - Давати відповіді, пояснювати, розуміти пояснення, дискутувати, звітувати державною мовою на достатньому для професійної діяльності рівні.

РН 26 - Досліджувати проблеми людського фактору, пов'язані з транспортом, а також наслідки помилок для безпеки та управління. Визначати моделі поведінки людей у зв'язку з помилками.

Як організоване навчання у межах навчального курсу «Історія залізничного транспорту»?

Опис дисципліни:

Кредитів ECTS – 3

Загальна кількість годин вивчення дисципліни – 90

Огляд курсу

Цей курс вивчається з вересня по грудень або з лютого по червень і дає студентам глибоке розуміння історичних особливостей розвитку галузі, засвідчує вплив економічних та геополітичних чинників на розвиток залізничного транспорту.

Курс складається з однієї лекції раз на два тижні (всього 8 або 7 лекцій залежно від розкладу) і одного семінарського заняття раз на два тижні (всього 8 або 7 занять). Він супроводжується текстовим матеріалом, презентаціями та груповими завданнями. Студенти матимуть можливість застосовувати отримані знання та вирішувати практичні завдання протягом обговорень в аудиторії та виконувати індивідуальні завдання. У рамках курсу передбачається екскурсія до Музею історії та залізничної техніки Південної залізниці <https://www.pz.gov.ua/dept/101320?lid=2>

Історія залізничного транспорту / схема курсу

Лекції
Довідковий матеріал
Презентації
Обговорення в аудиторії (семінарські заняття)
Практичні завдання
Екскурсія
Залік

Теми курсу

Змістовий модуль 1. Виникнення та розвиток залізничного транспорту у XIX – першій половині XX ст.

Змістовий модуль 2. Залізничний транспорту у другій половині XX – на початку XXI ст.

Лекції та практичні заняття

Список основних лекцій курсу наведений нижче. Пильнуйте за змінами у розкладі.

ж.д. сеп. кіс. ль.	Тема лекції	кіс. ль.	Тема практичних, семінарських та лабораторних занять
-----------------------------	-------------	-------------	--

1	2	Тема 1. Виникнення залізниць як нового виду транспорту (перша половина XIX ст.)		
2			2	Семінар 1. Виникнення залізниць як нового виду транспорту
3	2	Тема 2. Розвиток залізничного транспорту у другій половині XIX – на початку XX ст.		
4			2	Семінар 2. Будівництво ліній українських залізниць у другій половині XIX ст.
5	2	Тема 3. Залізничний транспорт у міжвоєнний період (1918–1939 рр.)		
6			2	Семінар 3. Розвиток залізничного транспорту у міжвоєнний період (1918–1939 рр.)
7	2	Тема 4. Діяльність залізниць у роки Другої світової війни (1939–1945 рр.)		
Модульний контроль знань № 1				
8			2	Семінар 4. Діяльність залізниць у роки Другої світової війни (1939–1945 рр.)
9	2	Тема 5. Розвиток залізничного транспорту у другій половині 1940 – на початку 1990-х рр.		
10			2	Семінар 5. Залізничний транспорт і розвиток НТП
11	2	Тема 6. Залізничний транспорт на сучасному етапі (1991–2020 рр.)		
12			2	Семінар 6. Сучасні проблеми функціонування залізничного транспорту в Україні
13	2	Тема 7. Створення та діяльність ХПТ – УкрДУЗТ (1930–2020 рр.)		
14			2	Семінар 7. Історія створення та діяльності УкрДУЗТ (1930–2020 рр.)
Модульний контроль знань № 2				
15	2	Тема 7. Створення та діяльність ХПТ – УкрДУЗТ (1930–2020 рр.)		

Ресурси курсу

Інформація про курс розміщена на сайті Університету: <http://metod.kart.edu.ua/>

Рекомендована література:

Основна

1. Аксёнов И. Я. Транспорт: история, современность, перспективы, проблемы / Отв. ред. Т. С. Хачатуров. М.: Наука, 1985.
2. Гумилевский Л. Железная дорога. 3-е изд., перераб. и доп. М.: Трансжелдориздат, 1950.
3. Гумилевский Л. Русские инженеры. М.: Молодая гвардия, 1947.
4. Зензинов Н. А., Рыжак С. А. Выдающиеся инженеры и ученые железнодорожного транспорта: (Очерки). 2-е изд., перераб. и доп. М.: Транспорт, 1990.
5. Кірпа Г. М., Пшінько О. А., Агієнко І. В. Залізничі України: історичний нарис. Дніпропетровськ: Арт-Пресс, 2001.
6. Крейнис З. Л. Очерки истории железных дорог. Два столетия. М.: ГОУ УМЦ, 2007.
7. Логвиненко І. П. Вклад вітчизняних вчених у розвиток науки і техніки залізничного транспорту. К.: Т-во для поширення політ. та наук. знань УРСР, 1953.
8. Першин С. П. Азбука железнодорожного дела: Термины, понятия, определения: Справочник. М.: Транспорт, 1990.
9. Сотников Е. А. Железные дороги мира из XIX в XXI век. М.: Транспорт, 1993.
10. Чарноцкая Л. П. Железная дорога от А до Я. М.: Транспорт, 1990.

Допоміжна

1. Агієнко І. В. Легенда вітчизняної транспортної галузі – Всеволод Арутюнович Лазарян. *Залізничний транспорт України*. 2014. № 5. С. 54–56.
2. Бердута В. Харків - столиця трьох залізниць. *Магістраль-регіональна+Південна магістраль*. 2019. 2 лютого (№ 4). С. 12/6.
3. Васильев Н. Транспорт России в войне 1914–1918 гг. М.: Гос. воен. изд-во Наркомата обороны Союза ССР, 1939.
4. Грищенко С.Г. Александр Бородин – учёный, инженер-новатор и организатор ж/д транспорта. *Залізничний транспорт України*. 2018. № 3. С. 55–58.
5. Грищенко С. Г. Становление локомотивостроения в Украине. *Залізничний транспорт України*. 2017. № 3. С. 55-64.
6. Дикобраз М. Рекорды в залізничі: потяг, що рухається догори. *Українська залізниця*. 2019. № 6. С. 14-17.
7. Димистрюк В. М. Формування і функціонування мережі залізниць Буковини австро-угорського періоду: 1866–1918 рр. К.: АН Вищ. шк. Укр., 2005.
8. Зензинов Н. А., Рыжак Н. А. Выдающиеся инженеры и учёные железнодорожного транспорта: [очерки]. М.: Транспорт, 1990.
9. Ильин Ю. Л. Паровозы ФД: история "Железного Феликса". *Локомотив*. 2016. № 8. С. 41–46.
10. Ильинский В. Н. Трудовые награды железнодорожников и транспортных строителей. М.: Транспорт, 1988.
11. Касаткин Г. С. Пионеры железнодорожного транспорта: Из истории железных дорог. *Железнодорожный транспорт*. 2004. № 2. С. 81–85.
12. Колісник К. Е. Розвиток українських залізниць у 1930-х роках. *Збірник наукових праць УкрДАЗТ*. Харків, 2013. № 136. С. 443–444.
13. Коляда М. Г. Рекорды и достижения в области наземного транспорта. Донецк: ООО ПКФ «БАО», 2006.
14. Кравченко О. В. Популяризація історії залізничного транспорту як чинник підвищення іміджу Укрзалізничі. *Збірник наукових праць УкрДАЗТ*. Харків, 2013. № 136. С. 445–446.
15. Куманев Г. А. Война и железнодорожный транспорт СССР, 1941–45 / Под. ред.

- Ю. А. Полякова. М.: Наука, 1988.
16. Линюк Ю. С. Сторінки історії Одеської залізниці, 1865–2005. Одеса: Астропринт, 2005.
 17. Лисиченко Т. Фильмы о железной дороге. *Вагонный парк*. 2011. № 10. С. 62-64.
 18. Мелешко, М. Будівництво і розвиток залізниць: від Царськосільської до Одеської. *Українська залізниця*. 2018. № 1–2. С. 33–40; № 3–4. С. 31–36.
 19. Мелешко, М. Одеська залізниця: шлях довжиною в 150 років (історичний екскурс). *Українські залізниці*. 2015. № 11–12. С. 6–13.
 20. Прохоров А. М. З історії Південної залізниці. *Українська залізниця*. 2018. № 6. С. 25–28.
 21. Рейка Т. Залізничні рейки: історія виникнення та розвиток. *Залізничне постачання*. 2018. № 4. С. 18–19.
 22. Сенин А. С. Железнодорожный транспорт России в эпоху войн и революций (1914–1922 гг.). М.: ГОУ УМЦ, 2009.
 23. Сотников Е. А. История и перспективы мирового и российского железнодорожного транспорта (1800–2100 годы). *Железнодорожный транспорт*. 2005. № 3. С. 72–77.
 24. 100 років на захисті трудящих. Історія профспілкового руху залізничників і транспортних будівельників України / Упоряд. В. М. Уржанов; За ред. В. М. Ткачова, М. Г. Сінчака. К., 2005.
 25. Шаригіна О. А. Історія виникнення і розвитку залізничного та морського транспорту на Півдні України (друга половина ХІХ – початок ХХ ст.). Херсон: ХДМІ, 2009.

Інформаційні ресурси в інтернеті:

1. Портал електронних видань Українського державного університету залізничного транспорту.: <http://metod.kart.edu.ua/>
2. Укрзалізниця: <http://www.uz.gov.ua>
3. Паровоз ИС. Российский железнодорожный портал: <http://parovoz.com>
4. Історія виникнення та розвитку залізниць України <https://we.org.ua/transport/istoriya-vynykennya-ta-rozvytku-zaliznychnyh-dorig-ukrayiny/>
5. Залізничне будівництво в Україні 19 – початку 20 століть http://resource.history.org.ua/cgi-bin/eiu/history.exe?&I21DBN=EIU&P21DBN=EIU&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=eiu_all&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=TRN=&S21COLORTERMS=0&S21STR=Zaliznychne_budivnuctvo_v_Ukr
6. Етапи розвитку і формування залізничного транспорту. <https://helpiks.org/1-91077.html>
7. Павло Глазовий. Гумористика. Громадяни пасажери (Аудіокнига) <https://www.youtube.com/watch?v=8T-nh35W5co>
8. П'ять несподіваних фактів про історію залізниці <https://tokar.ua/read/28586>

Правила оцінювання

При заповненні заліково-екзаменаційної відомості та залікової книжки (індивідуального навчального плану) студента, оцінка, виставлена за 100-бальною шкалою, повинна бути переведена до національної шкали (5, 4, 3,) та шкали ECTS (A, B, C, D, E)

Визначення назви за державною шкалою(оцінка)	Визначення назви за шкалою ECTS	За 100 бальною шкалою	ECTS оцінка
ВІДМІННО – 5	Відмінно – відмінне виконання лише з незначною кількістю	90-100	A

	помилки		
ДОБРЕ – 4	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	82-89	B
	Добре – в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	75-81	C
ЗАДОВІЛЬНО - 3	Задовільно - непогано, але зі значною кількістю недоліків	69-74	D
	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії	60-68	E
НЕЗАДОВІЛЬНО - 2	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим як отримати залік (без повторного вивчення модуля)	35-59	FX
	Незадовільно - необхідна серйозна подальша робота (повторне вивчення модуля)	<35	F

Завдання для самостійної роботи:

- Студентам пропонується обрати один з 8 варіантів тем для створення власного проекту впродовж семестру. За вчасне та вірне виконання завдання нараховується **20 балів до поточного модульного контролю**. За невиконане завдання бали не нараховуються. Необхідний обсяг виконання завдання становить 50% на перший модульний контроль і 100% на другий модульний контроль. Перебіг поточного виконання завдання та питання для обговорення надсилаються на e-mail викладача або перевіряються ним особисто.

№ з/п	Назва теми
1	Підготовка кадрів і розвиток залізничної освіти
2	Історія залізниць у кіно, мистецтві, літературі
3	Метрополітени світу
4	Форма залізничників: історія виникнення
5	Діяльність залізничного транспорту в роки Першої світової війни
6	Історія створення музеїв залізничного транспорту
7	Міжнародні організації залізничного транспорту
8	Міжнародні високошвидкісні магістралі

Відвідування лекцій:

Бали за цю складову не нараховуються взагалі, якщо студент не відвідував понад 50% лекційних занять у модулі без поважних причин. За відвідування кожної лекції нараховується 1 бал. **Максимальна сума становить 15 балів.**

Ступінь залученості:

Мета участі в курсі – залучити вас до дискусії, розширити можливості навчання для себе та своїх однолітків та дати вам ще один спосіб перевірити свої погляди на питання розвитку залізничного транспорту в світі та в Україні. Участь буде оцінюватися на основі кількості та вірності ваших відповідей. Ми намагаємося надати всім

студентам рівні та справедливі можливості для підвищення власною залученості. **Максимальна сума становить 10 балів.**

Семінарські заняття:

Оцінюються за відвідуваннями (до 3 балів), ступенем залученості (до 7 балів) та стислою презентацією виконаного завдання (до 5 балів). **Максимальна сума становить 15 балів.**

Виконання практичних завдань:

У кожному з двох модулів пропонується виконання трьох практичних завдань, кожна правильна відповідь на питання яких оцінюється в 1 бал. Максимальна сума балів за завдання в модулі становить **37 балів.**

Модульне тестування:

Оцінюються за вірними відповідями на тестові модульні питання (20 питань в тесті, кожна вірна відповідь оцінюється в 2 бали). **Максимальна кількість становить 40 балів за модуль.**

Залік:

Студент отримує залік за результатами модульного 1-го та 2-го контролю шляхом накопичення балів. Максимальна кількість балів, яку може отримати студент становить 100 (до 60 балів поточного контролю та до 40 балів тестування). Середнє арифметичне суми модульних оцінок складає заліковий бал. Якщо студент не погоджується із запропонованими балами він може підвищити їх на заліку, відповівши на питання викладача.

Експедиція

Впродовж семестру запланована експедиція до Музею історії та залізничної техніки Південної залізниці.

За результатами експедиції студенту пропонується зробити коротку презентацію (до 10 слайдів), яка буде оцінюватися додатковими балами (за потреби). **Максимальна сума становить 10 балів за презентацію.**

Команда викладачів:

Кравченко Олена Валентинівна (<http://kart.edu.ua/pro-kafedru-im-ua/istoriya-stvorenniya-kafedry-im-ua/kravchenko-ist-ua>) – лектор з історії України, української культури, політології та історії залізничного транспорту в УкрДУЗТ. Здобула науковий ступінь доктора історичних наук за спеціальністю 07.00.01 – історія України в Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна (2020 р.) Напрями наукової діяльності: історія залізничного транспорту, історія опіки над дітьми, історія добровільності, соціально-економічна історія України та Європи.

Міжнародний досвід:

2014 р. – наукова стипендія для викладачів ВНЗ Німецького історичного інституту в Москві. Тема наукового дослідження: «Опіка над дітьми-сиротами в роки Першої світової війни» (м. Москва, Російська Федерація).

2018 р. – грант Європейської Комісії в рамках програми Еразмус+ КА107 – мобільність викладачів. Проведення лекцій для студентів філолого-педагогічного факультету Технологічно-гуманітарного університету імені Казимира Пуласького (м. Радом, Республіка Польща).

2018 р. – науково-педагогічне стажування на факультеті гуманітарних наук Шуменського університету імені Єпископа Костянтина Преславського (м. Шумен, Болгарія).

2019 р. – куратор проєкту українсько-польських молодіжних обмінів «Залізниця нас єднає/ Railways Unite Us/ Łączy Nas Kolej» (УкрДУЗТ, Познанський технічний університет, м. Познань, Республіка Польща).

Кодекс академічної доброчесності

Порушення Кодексу академічної доброчесності Українського державного університету залізничного транспорту є серйозним порушенням, навіть якщо воно є ненавмисним.

Кодекс доступний за посиланням: <http://kart.edu.ua/documentu-zvo-ua>

Зокрема, дотримання Кодексу академічної доброчесності УкрДУЗТ означає, що вся робота на іспитах та заліках має виконуватися індивідуально. Під час виконання самостійної роботи студенти можуть консультуватися з викладачами та з іншими студентами, але повинні самостійно розв'язувати завдання, керуючись власними знаннями, уміннями та навичками. Посилання на всі ресурси та джерела (наприклад, у звітах, самостійних роботах чи презентаціях) повинні бути чітко визначені та оформлені належним чином. У разі спільної роботи з іншими студентами над виконанням індивідуальних завдань, ви повинні зазначити ступінь їх залученості до роботи.

Інтеграція студентів із обмеженими можливостями

Вища освіта є провідним чинником підвищення соціального статусу, досягнення духовної, матеріальної незалежності і соціалізації молоді з обмеженими функціональними можливостями й відображає стан розвитку демократичних процесів і гуманізації суспільства.

Для інтеграції студентів із обмеженими можливостями в освітній процес Українського державного університету залізничного транспорту створена система дистанційного навчання на основі сучасних педагогічних, інформаційних, телекомунікаційних технологій.

Доступ до матеріалів дистанційного навчання з цього курсу можна знайти за посиланням: <http://do.kart.edu.ua/>